

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล.....นายมานพ ทศพร..
๒. เลขประจำตัวประชาชน.....
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้.....๖๓/๒ ม.๔ ต.ท่ามะขาม อ. เมืองกาญจนบุรี จ. กาญจนบุรี
โทรศัพท์.....๐๘๑ - ๔๓๑๘๓๖๒.....Facebook.....มานพ ทศพร.....Line.....manop_532.....
ปีเกิด พ.ศ.....๒๕๔๓.
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา.....ประถมศึกษาปีที่ ๔.....
สถาบันการศึกษา.....โรงเรียนวัดบ้านยาง.....
คณะ/สาขาวิชา.....-
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร.....๘๐๐.๐๐๐.....บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.....๒๕๕๕.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน.....๑.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงข้าวพื้นที่ ๑๑ ไร่ ๒ งาน ๓๐ ตารางวา (ม.ค. - มิ.ย. ๖๔) ข้าวข.๖๑
เลือกพันธุ์ดี เป็นสายพันธุ์ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ประมาณ ๙๐ วัน และสามารถต้านทานโรคไหม้ในข้าว
เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และ
เพลี้ยกระโดดหลังขาวได้ดี ตัดวงจรข้าววัชพืช
๑. หลังจากทำนาปี ใส่น้ำหมักสับปะรด (สูตรพัฒนาที่ดิน พด.๒) ๑๐ ลิตร/ไร่
๒. หลังจากนั้น ข้าววัชพืชจะงอก ๖-๗ เซนติเมตร ใส่น้ำเพื่อปั่นข้าว ตีปนรอบ ๒ เพื่อกำจัดข้าววัชพืช
และไถกลบตอซัง เตรียมทำเทือก
จัดการเมล็ดพันธุ์ แห่ข้าว (คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์)
แช่ไตรโคเรอร์มา อัตรา ๑ กก. ต่อน้ำ ๑๐๐ ลิตร หรือหากบางรอบการผลิตไม่ได้ทำเชื้อราไตร
โคเรอร์มา จะใช้แช่ยาฆ่าเชื้อรา (เมทาเลคซิล) ๒๔ ชม. หลังจากนั้นปล่อยน้ำออก แล้วบ่มเมล็ดข้าวทิ้งไว้
อีก ๒๔ ชม.

อัตราการหว่าน ๒๕ กิโลกรัม/ไร่

เทคนิค หว่านข้าวช่วงเวลา ๑๕.๐๐ น เพื่อให้กล้าข้าวงอกมากที่สุด

การบริหารจัดการแปลง

๑. ๒-๓ วันเปิดน้ำเข้านา

๒. ๘-๑๐ วัน ฉีดยาคุมฆ่าหญ้า (Clomazome+Pendimethalin) ยี่ห้อ โกลมิตพลัส ๑ ลิตร/น้ำ ๒๐๐ ลิตร +(Propanil+Anilofos) ยี่ห้อ

นาร์ไอซ์ ๕๐๐ มิลลิลิตร /น้ำ ๒๐๐ ลิตร

เทคนิค ดูพยากรณ์อากาศทุกครั้งเพื่อวางแผนการฉีดยา ฮอร์โมน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ

๓. การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ ๑ (๑๕ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

๑๖ - ๒๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

ครั้งที่ ๒ (๔๐ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

๑๘ - ๘ - ๘ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

ครั้งที่ ๓ (๕๕ - ๖๐ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๕ กิโลกรัม/ไร่

๑๕ - ๑๕ - ๑๕ หรือ ๑๖ - ๑๖ - ๑๖ จำนวน ๑๕ กิโลกรัม/ไร่

๔. ๖๐ -๖๕ วัน ฉีดฮอร์โมนไข่+สารป้องกันกำจัดโรคพืช (ออดิวา)

๕. ๗๕ วันปล่อยน้ำออก

๖. ๙๐ วันรอเกี่ยว เทคนิค จะทำการล้างรถก่อนเกี่ยวข้าวทุกครั้ง

๗. การสำรวจโรค-แมลง

มีการเดินสำรวจแปลงทุกเช้า หากพบการเกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืช จะใช้บิวเวอร์เรีย ป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชเบื้องต้น

หากพบว่าการระบาดของหนอนจะใช้ยาเคมีตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่

๘. การผลิตสารชีวภัณฑ์และสารชีวภาพ

มีการทำเชื้อราไตรโครเดอร์มา บิวเวอร์เรีย สารสกัดไล่แมลง น้ำหมักสลายตอซังและฮอร์โมนพืช ไว้ใช้เองเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและโรคพืชเบื้องต้นได้ก่อนที่จะถึงระยะระบาดที่ต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๓.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

เตรียมดิน

เตรียมเมล็ดพันธุ์

การบริหารจัดการแปลง

การใช้ปุ๋ยตามช่วงอายุการเจริญเติบโตของข้าว

การสำรวจโรค-แมลง

การผลิตสารชีวภัณฑ์และสารชีวภาพ

๒. การผลิตพันธุ์ข้าว(เพื่อจำหน่าย)

การจัดการเครื่องจักรก่อนเก็บเกี่ยว

การจัดการข้าวดีด

สำรวจแปลง

กำจัดข้าวดีด

๓. การแปรรูปข้าวสาร

คัดสิ่งเจือปน

กระบวนการตากข้าว (ควบคุมความชื้นไม่เกิน ๑๓%)

แปรรูปข้าวสาร

บรรจุภัณฑ์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน.....๓.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๒. การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย

๓. การแปรรูปข้าวสาร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน.....๑.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน.....๒.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การบริหารจัดการน้ำ

๒. การปลูกมะกรูด (ขายลูก) เพิ่มรายได้

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๑. เตรียมดิน

เริ่มต้นจากหลังเก็บเกี่ยวนาปี พักแปลงประมาณ ๑ เดือนเพื่อกำจัดวัชพืชและตอซังในนาข้าว เป็นการกำจัดครั้งแรกเพื่อลดปริมาณข้าววัชพืช และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในดิน ใส่ปุ๋ยในแปลงล่อข้าววัชพืช และหมักตอซัง และใช้น้ำหมักสับปรด (สูตรพัฒนาที่ดิน พด.๒) ๑๐ ลิตร/ไร่ หลังจากนั้นข้าววัชพืชจะออก ๖-๗ เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยเพื่อปักข้าว ตีปนรอบ ๒ เพื่อกำจัดข้าววัชพืชและไถกลบตอซัง เตรียมทำเทือกเพื่อหว่านข้าว

๒. เตรียมเมล็ดพันธุ์

เลือกพันธุ์ดี เป็นสายพันธุ์ที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น ประมาณ ๙๐ วัน และสามารถต้านทานโรคไหม้ในข้าว เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และเพลี้ยกระโดดหลังขาวได้ดี ตัดวงจรข้าววัชพืช

จัดการเมล็ดพันธุ์ แช่วัว (คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์) แช่ไตรโคโรเดอร์มา อัตรา ๑ กก. ต่อน้ำ ๑๐๐ ลิตร หรือหากบางรอบการผลิตไม่ได้ทำเชื้อราไตรโคโรเดอร์มา จะใช้แช่ยาฆ่าเชื้อรา (เมทาเลคซิล) ๒๔ ชม. หลังจากนั้นปล่อยน้ำออก แล้วบ่มเมล็ดข้าวทิ้งไว้อีก ๒๔ ชม.

เทคนิค หว่านข้าวช่วงเวลา ๑๕.๐๐ น เพื่อให้กล้าข้าวงอกมากที่สุด

๓. การบริหารจัดการแปลง

๑. ๒-๓ วันเปิดน้ำเข้านา

๒. ๘-๑๐ วัน ฉีดยาคุมฆ่าหญ้า (Clomazome+Pendimethalin) ยี่ห้อ โกลมิตพลัส ๑ ลิตร/น้ำ๒๐๐ ลิตร +(Propanil+Anilofos) ยี่ห้อ นาร์ไอซ์ ๕๐๐ มิลลิลิตร /น้ำ๒๐๐ ลิตร

เทคนิค ดูพยากรณ์อากาศทุกครั้งเพื่อวางแผนการฉีดยา ฮอร์โมน และการทำกิจกรรม

ต่าง ๆ

การใส่ปุ๋ยตามช่วงอายุการเจริญเติบโตของข้าว

การใส่ปุ๋ย

ครั้งที่ ๑ (๑๕ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

๑๖ - ๒๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

ครั้งที่ ๒ (๔๐ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

๑๘ - ๘ - ๘ จำนวน ๑๐ กิโลกรัม/ไร่

ครั้งที่ ๓ (๕๕ - ๖๐ วัน) ๔๖ - ๐ - ๐ จำนวน ๕ กิโลกรัม/ไร่

๑๕ - ๑๕ - ๑๕ หรือ ๑๖ - ๑๖ - ๑๖ จำนวน ๑๕ กิโลกรัม/ไร่

๔. ๖๐ -๖๕ วัน ฉีดฮอร์โมนไข่+สารป้องกันกำจัดโรคพืช (ออดิวา)

๕. ๗๕ วันปล่อยน้ำออก

๖. ๙๐ วันรอเกี่ยว เทคนิค จะทำการล้างรถก่อนเกี่ยวข้าวทุกครั้ง

๗. การสำรวจโรค-แมลง

มีการเดินสำรวจแปลงทุกเช้า หากพบการเกิดการระบาดของแมลงศัตรูพืช จะใช้บิวเวอร์เรียป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชเบื้องต้น หากพบว่ามีโรคระบาดหนักจะใช้ยาเคมีตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่

๘. การผลิตสารชีวภัณฑ์และสารชีวภาพ

มีการทำเชื้อราไตรโคโรเดอร์มา บิวเวอร์เรีย สารสกัดไล่แมลง น้ำหมักสลาย

ต่อซึ่งและฮอริโมนพืชไว้ใช้เองเพื่อป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชและโรคพืชเบื้องต้นได้ก่อนที่จะถึงระยะระบาดที่ต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัด

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. ร่วมประชุมและชี้แจงแนวทางการดำเนินงานในเวทีระดับจังหวัด

๑.๑ ประชุมระดับอำเภอเพื่อรวบรวมความคิดเห็นของเกษตรกร และเตรียมเข้าสู่การประชุมระดับจังหวัด

๑.๒ ทำหน้าที่สะท้อนข้อเสนอ/ข้อจำกัดของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้แผนการขับเคลื่อนมีความเป็นจริงและยืดหยุ่นได้

๒. วิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. และศูนย์เครือข่าย

๒.๑ ประธานศพก. ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน ของพื้นที่ เช่นความพร้อมของเกษตรกร แปลงเรียนรู้สินค้าเด่น ฯลฯ

๒.๒ จัดทำ SWOT ของ ศพก.และข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการวางแผน

๓. จัดทำและเสนอแผนพัฒนา

๓.๑ ร่วมวางแผนพัฒนา เพื่อเสนอ “แผนพัฒนาศูนย์” เช่น

การปรับปรุงฐานเรียนรู้

การพัฒนาแปลงเรียนรู้เด่นประจำศูนย์

การจัดทำเอกสารเผยแพร่

๓.๒ ประธานศพก. จะเป็นผู้นำทีมขับเคลื่อนงานภาคสนาม ประสานเกษตรกรต้นแบบ/เครือข่ายให้มีส่วนร่วม

๔. เชื่อมโยงแผนงานกับหน่วยงานร่วม

๔.๑ เข้าร่วมประชุมระดับจังหวัดเพื่อเชื่อมโยงแผนระหว่าง ศพก. แปลงใหญ่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ปศุสัตว์ ประมง ชลประทาน ฯลฯ)

๔.๒ นำเสนอ “ข้อเสนอพื้นที่” ที่จำเป็นต้องได้รับการบูรณาการ เช่นระบบน้ำ การพัฒนาแปรรูปการตลาดร่วม

๕. เป็นผู้นำในการให้บริการแก่เกษตรกร

๕.๑ ให้บริการข้อมูล/ข่าวสาร และคำปรึกษาด้านการเกษตร

๕.๒ จัดกิจกรรม Field day ในพื้นที่ของตน หรือจัดกิจกรรมด้านเกษตรต่าง ๆ

๕.๓ รับเรื่องร้องเรียน ปัญหาในพื้นที่ แล้วเสนอผ่านช่องทางที่กำหนด

๖. ร่วมอบรมและจัดกิจกรรมพัฒนาเกษตรกร

๖.๑ เป็นวิทยากรร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอในการอบรมหรือประชุมเกษตรกร

๖.๒ เกษตรกรต้นแบบที่นำองค์ความรู้ในพื้นที่มาร่วมกิจกรรม

๗. ประสานวิจัย นวัตกรรมและฝึกงาน

๗.๑ ประสานงานกับสถาบันการศึกษาเข้าร่วมวิจัยและทดสอบในพื้นที่

๗.๒ เปิดศูนย์ให้เป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษา

๗.๓ เป็นต้นแบบพื้นที่วิจัยเชิงปฏิบัติ

๘. ขอรับการสนับสนุนเพิ่มเติม

๘.๑ เสนอแผนขอรับสนับสนุน เช่น ป้ายฐานเรียนรู้ เอกสารวิชาการ ปัจจัยการผลิต

๘.๒ การรวมกลุ่มเกษตรกร

๙. ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

๙.๑ จัดเก็บข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานทุกเดือน

๙.๒ สรุปผลประจำปี และเสนอแนวทางการปรับปรุงต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด

กล่าวโดยสรุปว่านายมานพ ทศพร ประธานศพก.อำเภอเมืองกาญจนบุรี มีบทบาทในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เช่น เป็นผู้ร่วมวางแผน วิเคราะห์พื้นที่ เสนอแผน ร่วมร่างกิจกรรม เป็นผู้นำจัดกิจกรรมในพื้นที่ และติดตามผล เชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ มหาวิทยาลัย และเกษตรกรเครือข่าย เป็นผู้ให้บริการข้อมูล จัดเวทีสาธิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๑ การเตรียมการ

๑.๑ การประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย

๑.๒ ร่วมวิเคราะห์ศักยภาพและแนวทางการพัฒนา

๑.๓ ร่วมพัฒนาหลักสูตรเรียนรู้

๒. การวางแผนกิจกรรม

๒.๑ กำหนดหัวข้อ ฐานเรียนรู้

๒.๒ วางแผนกำหนดช่วงเวลาที่จะจัดกิจกรรมและวางแผนด้านสถานที่

๒.๓ กำหนดพื้นที่และชนิดพืชที่จะจัดกิจกรรม

๓. ประสานความร่วมมือ

๓.๑ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ปศุสัตว์อำเภอ ประมงอำเภอ พัฒนาที่ดิน มหาวิทยาลัยที่มีองค์ความรู้เกี่ยวข้อง

๓.๒ ประสานศูนย์เครือข่ายอื่น ๆ ในอำเภอ

๔. จัดทำแปลงเรียนรู้/ฐานเรียนรู้

๔.๑ จัดพื้นที่สำหรับสาธิตกิจกรรม/เทคโนโลยี ที่อยากถ่ายทอดและสามารถให้เกษตรกรเรียนรู้ได้จากสถานที่จริง

นายมานพ ทศพร ได้นำแปลงปลูกข้าวพื้นที่ ๑๑-๒-๐ ไร่ ซึ่งเป็นแปลงที่มีขนาดเหมาะสมมาเป็นแปลงต้นแบบที่สามารถให้เกษตรกรได้เรียนรู้โดยมีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น การทำนาแบบไม่เผา การใช้น้ำหมักสลายตอซัง การใช้ไตรโคเดอร์มา และบิวเวอร์เรีย การใช้แผนผังในแปลงนาข้าว การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่าย

๕. กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนา

๕.๑ การให้บริการคำปรึกษา ,การอบรมเกษตรกร ,การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

๖. การจัดทำเอกสารแผน

๖.๑ รวบรวม “แผนบูรณาการ ศพก.อำเภอ” เพื่อเสนอเข้าสู่ระดับจังหวัดและใช้ขอรับการสนับสนุน

๗. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

๗.๑ ประธานศพก. มีบทบาทเป็นหัวหน้าคณะทำงานหลัก วิเคราะห์ปัญหา วางแผนกิจกรรม กำหนดเป้าหมาย

๗.๒ คณะกรรมการศพก. มีบทบาทเป็นตัวแทนเกษตรกร ปราชญ์ชาวบ้าน แกนนำชุมชน ที่ร่วมกันออกแบบกิจกรรม

๗.๓ สำนักงานเกษตรอำเภอ มีบทบาทเป็นที่ปรึกษา และผู้สนับสนุนเทคนิค งบประมาณ วิทยากร

๗.๔ หน่วยงานรัฐและวิชาการ ที่มีบทบาท เช่น พัฒนาที่ดินในการช่วยวางหลักสูตรให้ข้อมูลด้าน วิชาการ

๗.๕ ศูนย์เครือข่าย ศพก. มีบทบาทในการร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกัน

๗.๖ เกษตรกรผู้นำ เยาวชน นักศึกษา มีบทบาทในการเข้าแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสื่อสารขยาย

ผลในชุมชน

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

เริ่มจากการทำการเกษตรแบบเดิมอยู่มานานทำให้มีโรคและแมลงเข้ารบกวน จนไม่สามารถที่จะกำจัดได้ และการใส่ปุ๋ยแบบเดิม ๆ ทำให้ได้ผลผลิตไม่มากเท่าที่พึงไว้พร้อมกับดินที่ค่อนข้างแข็งเนื่องจากหลังจากการเกี่ยวข้าวสมัยก่อนมักจะเผาฟางเพื่อกำจัดซากตอซังและฟางข้าว จึงสังเกตว่าดินในแปลงนามีลักษณะที่แข็ง เริ่มคิดว่าเราจะมาทำการเกษตรแบบเดิมแบบนี้ไม่ได้อีกแล้วจึงมีแนวความคิดที่จะรวมตัวกันกับสมาชิกสอบถามว่าคนเริ่มจากแก้ปัญหาการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ทางสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองเข้ามาสนับสนุนให้รวมกลุ่มกัน แก้ไขปัญหาโดยรวมตัวกันผลิตบิวเวอร์เรีย สลับกับการใช้สารเคมี เพื่อเป็นการป้องกันกำจัดที่ยั่งยืนมากกว่า และมีการอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการลดการใช้สารเคมี การใช้สารเคมีแบบสลับกลุ่มตัวยา เพื่อให้แมลงดื้อยาลดลง และต่อมาก็เริ่มเรียนรู้การผลิตสารชีวภัณฑ์ตัวอื่น ๆ อีกเช่น ไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมเมล็ดก่อนปลูก ป้องกันกำจัดโรคเชื้อรา และสามารถใช้ฉีดพ่นในแปลงนาข้าวได้ทุกระยะ

ต่อมาสังเกตจากการที่ดินที่ค่อนข้างไม่สมบูรณ์เนื่องจากหลังจากการเกี่ยวข้าวสมัยก่อนมักจะเผาฟางเพื่อกำจัดซากตอซังและฟางข้าว จึงสังเกตว่าดินในแปลงนามีลักษณะที่แข็ง ไม่ร่วนทำให้เกิดความคิดที่จะขอองค์ความรู้จากสำนักงานเกษตรอำเภอและพัฒนาที่ดิน ที่เข้ามาให้คำแนะนำเริ่มจากการทำนาไม่เผาฟาง ใช้น้ำหมักสับปรดในการย่อยสลายตอซังและการผสมปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งช่วยทำให้ดินเกิดความร่วนซุย มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นได้ง่ายขึ้น

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

จุดเริ่มต้นคือการเปิดใจคุยเรื่องปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ดีเท่าไร จึงทำให้เกิดการผลักดันในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการที่ไปประชุมศวก.แปลงใหญ่ระดับอำเภอหลาย ๆ ครั้งทำให้เจอประธานเครือข่าย ศวก. อื่น ๆ ที่ทำมาด้วยกันเริ่มจากการพูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจนถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดใจยอมรับที่จะปรับวิธีการทำการเกษตรของตนเองให้ทันสมัยให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน เช่น การแก้ปัญหาด้านแรงงานที่ขาดแคลน ก็สามารถใช้เทคโนโลยี (โดรน) มาช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานได้อย่างมาก และการใช้สารชีวภัณฑ์ควบคู่กับการใช้สารเคมีเพื่อแก้ปัญหาด้านโรคแมลงอย่างยั่งยืน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำนาถดถอย ใช้น้ำหมักช่วยย่อยสลายตอซังเพื่อเป็นการสลายตอฟางในนาข้าวก่อนปลูกเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน ลดมลพิษทางอากาศ และแก้ปัญหาฟางติดไร่ ลดข้าววัชพืช

การใส่แทนนินในนาข้าว (แปลงวิจัยของกรมวิชาการ) สามารถลดการเจริญเติบโตของวัชพืชนาข้าวได้เป็นอย่างดี โดยจะปล่อยแทนนินในอัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การยอมรับเทคโนโลยี (โดรน) มาปรับใช้ในการเกษตร เช่น การฉีดฮอร์โมน การฉีดยา เกิดจากการขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร ซึ่งตอนแรกก็ยังไม่ได้อบรมรับนำโดรนมาใช้ในแปลงนา เพราะคิดว่าอาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ต่อมาเกิดการพูดคุยกับเกษตรกรต้นแบบคนอื่น ๆ ทำให้เริ่มเปิดใจให้นำโดรนมาใช้ในแปลงนาตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาด้านแรงงานได้อย่างมาก

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ปลูกเพื่อต้านทานต่อโรคแมลง เช่น ช่วงนาปี จะปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๑ เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการและเป็นพันธุ์ที่ราคาดีในช่วงนาปี แต่ข้อเสียคือไม่ต้านทานเพลี้ยกระโดด ทำให้ช่วงนาปรังมักจะสลับมาปลูกพันธุ์ข้าวอายุสั้นเพื่อตัดวงจรโรค แมลงและข้าววัชพืช เช่น กข ๖๑ เป็นต้น

การใช้สารชีวภัณฑ์สลับช่วงกับสารเคมีเพื่อแก้ปัญหาโรคและแมลงอย่างยั่งยืน โดยการใช้ไตรโคเดอร์มาฉีดพ่น และแช่ข้าวก่อนปลูกเพื่อลดอาการเชื้อราในแปลงนา และการใช้บิวเวอร์เรียในการป้องกันเพลี้ยกระโดด สลับกับการใช้สารเคมีเพื่อไม่ให้แมลงดื้อยา

การกำจัดข้าววัชพืช โดยการทำความสะอาดเครื่องจักรกลการเกษตร (รถเกี่ยวข้าว) ทุกครั้งก่อนเข้าทำการเกี่ยวข้าวในแปลงนาตนเอง และสำรวจดูแลแปลงนาทุกวัน กำจัดวัชพืชด้วยมือการทำแปลงนาให้สะอาดมีวัชพืชน้อยจะทำให้ป้องกันโรคและแมลงเบื้องต้นได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน.....๙๘.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) มะกรูด พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑).....จำนวน.....(ตัว)

๓.๒).....จำนวน.....(ตัว)

๓.๓).....จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓).....จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าน้ำ	เป็นเงิน.....๔๐๐.....	บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปุ๋ย	เป็นเงิน.....๓๐๐.....	บาท/ไร่
๑.๓) ค่าทำเหือก	เป็นเงิน.....๓๒๐.....	บาท/ไร่
๑.๔) ค่าเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน.....-.....	บาท/ไร่
๑.๕) ค่ายาป้องกันเชื้อรา	เป็นเงิน.....๒๔.๕.....	บาท/ไร่
๑.๖) ค่าจ้างแช่ข้าว	เป็นเงิน.....๖.๖.....	บาท/ไร่
๑.๗) ค่าจ้างหว่านข้าว	เป็นเงิน.....๗๐.....	บาท/ไร่
๑.๘) ค่ายาฉีด(คุมวัชพืช)	เป็นเงิน.....๒๒๔.....	บาท/ไร่
๑.๙) ค่ายาฉีดป้องกันแมลง	เป็นเงิน.....๕๐.....	บาท/ไร่
๑.๑๐) ปุ๋ยรอบที่ ๑ พร้อมฮอร์โมน	เป็นเงิน.....๓๕๐.....	บาท/ไร่
๑.๑๑) ปุ๋ยรอบที่ ๒ พร้อมฮอร์โมน	เป็นเงิน.....๓๕๐.....	บาท/ไร่
๑.๑๒) ปุ๋ยรอบที่ ๓ พร้อมฮอร์โมน	เป็นเงิน.....๓๘๘.๕.....	บาท/ไร่
๑.๑๓) ค่าจ้างใส่ปุ๋ย (โดรน)	เป็นเงิน.....๗๐.....	บาท/ไร่
๑.๑๔) ค่าเกี่ยว	เป็นเงิน.....๕๕๐.....	บาท/ไร่
๑.๑๕) ค่าตากข้าว	เป็นเงิน.....๔๖๘.๕.....	บาท/ไร่
๑.๑๖) ค่าไฟสีข้าว	เป็นเงิน.....๙๓.๙.....	บาท/ไร่
๑.๑๗) ค่าขนย้ายข้าวจากลานตาก	เป็นเงิน.....๑๘๗.๘.....	บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต.....	๓,๘๔๔.๘.....	บาท/ไร่
ผลผลิตข้าวเปลือก.....	๙๓๙.....	กิโลกรัม/ไร่
สีเป็นข้าวสารเหลือ.....	๕๖๓.๔.....	กิโลกรัม/ไร่
ราคาขายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว.....	๑๔,๘๐๐.....	บาท/ไร่
ข้าวสารบรรจุกระสอบขายเอง กระสอบละ.....	๔๐๐.....	บาท (๒๕ กิโลกรัม)

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุการขายแลกเปลี่ยน ข้าว รำ

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ...มะม่วง (ลูกและใบ).....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๓,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ...ข้าวสาร ข้าวเปลือก และพันธุ์ข้าว.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๘๐๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เกิดการความยั่งยืนทางอาชีพเนื่องจากการมีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ และรับฟังคำแนะนำด้านเทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่เพราะถือว่าตนเองเป็นเกษตรกรรุ่นเก่าที่สามารถจะปรับตัวได้อยู่เสมอ จากการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาปรับใช้ทำให้ลดปัญหาต่าง ๆ ลงเพิ่มผลผลิตซึ่งตามมาด้วยรายได้ที่เพิ่มขึ้น เช่น นายมานพ ทศพร เป็นเกษตรกรตัวอย่างให้กับนายติ้วต ปิ่นแก้ว เกษตรกรตำบลช้างเคียง ที่มีแนวความคิดอยากทำนาอินทรีย์โดยเริ่มจากการมาเรียนรู้หาประสบการณ์การทำนาและพันธุ์ข้าวเริ่มต้นจากนายมานพ จนสามารถนำมาปรับใช้ในพื้นที่นาของตนเอง สามารถเป็นศูนย์เรียนรู้เครือข่ายในปัจจุบัน และเป็นเกษตรกรดีเด่นสาขาไร่นาสวนผสมระดับจังหวัดปี ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ดีของการนำองค์ความรู้การทำนาไปปรับใช้อย่างได้ผลมากที่สุด อีกทั้งนายมานพ ยังเปิดกว้างให้คนในชุมชนสามารถมาเรียนรู้กับตนเองและซื้อพันธุ์ข้าวในราคาถูกที่ตนเองได้เพราะถือว่าเป็นการขายข้าวพันธุ์ดีให้กับคนในชุมชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้แผนผังในแปลงนา เพื่อใช้ควบคุมวัชพืชในนาข้าว ลดปริมาณการใช้แทนเคมีกำจัดวัชพืชช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพได้ เนื่องจากเกษตรกรต้องเป็นผู้สัมผัสสารเคมีโดยตรง หากใช้สารเคมีน้อยลงจะสามารถลดการสัมผัสลงได้ในระดับหนึ่ง

ลดมลภาวะทางอากาศ เพราะทำนาแบบไม่เผาฟาง มีแนวความคิดจะงดการเผาฟางเนื่องจากสังเกตเห็นว่าดินแข็ง และฝุ่นควันเยอะทำให้โอเวลามาเผาฟาง ส่งผลกับร่างกายตนเองโดยตรงจึงเลิกเผาฟาง ๕-๖ ปี ทำให้ชาวบ้านรอบข้าง คนในชุมชนมีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ปัจจุบันหันมาใช้น้ำหมักสลายตอซังช่วยย่อยตอซังจากฟางข้าวและไถกลบง่ายขึ้นไม่ติดทางไถ อีกทั้งทำให้ดินดีขึ้นเนื่องจากได้ธาตุอาหารจากฟางที่หมักอีกด้วย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การทำปุ๋ยหมักจากฟางข้าว หลังจากการทำนาเสร็จวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรที่ชัดเจนเลยคือฟางข้าว ทางศพก.เลยมีแนวความคิดจะนำมารวมทำปุ๋ยหมักในช่วงสมัยก่อน ต่อมาสมัยนี้ฟางข้าวสามารถอากขายได้และเป็นรายได้อีกหนึ่งช่องทางหนึ่งด้วย

การใช้เชื้อราไตรโครเดอร์มา ใช้ในแปลงข้าวเพื่อช่วยป้องกันกำจัดเชื้อราโรคพืชที่อาศัยอยู่ในดินและเป็นการเติมเชื้อราไตรโครเดอร์มา ซึ่งเป็นเชื้อราที่อยู่แล้วในดินให้มีการคืนสมดุลให้ธรรมชาติ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

นายมานพ ทศพร เป็นเกษตรกรต้นแบบด้านการทำนาข้าว ซึ่งถือเป็นเกษตรกรต้นแบบที่คนในชุมชนรู้จักและให้ความนับถือ เป็นผู้ก่อตั้งศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่ามะขาม
เป็นคณะกรรมการผู้ใช้น้ำตำบลท่ามะขาม
เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้
สามารถเป็นวิทยากรหลายด้าน เช่น การปลูกข้าว การผลิตข้าวสารเพื่อจำหน่าย การผลิตพันธุ์ข้าว วิธีการคัดพันธุ์ข้าว การแปรรูปข้าวเป็นข้าวสารบรรจุถุง การแปรรูปข้าว สามารถดูงานได้ในแปลงสาธิตและโรงสีข้าว

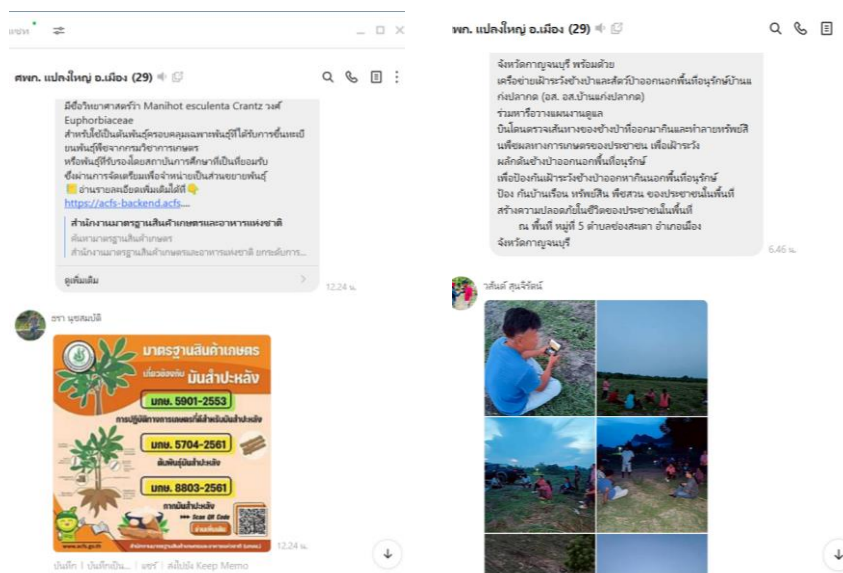

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

รับเรื่องราวร้องเรียนหรือปัญหาในพื้นที่ นำมาพูดคุยในที่ประชุมศพก. และแปลงใหญ่ระดับตำบล เพื่อร่วมพูดคุยในหัวข้อดังกล่าวหาว่าสามารถแก้ไข หรือแนะนำได้จะแก้ปัญหาก่อนเลยหากไม่สามารถแก้ไข ปัญหาได้จะเป็นตัวแทนในฐานะประธาน ศพก. นำปัญหาเข้าที่ประชุมศพก.และแปลงใหญ่ระดับจังหวัดต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารด้านการเกษตร ปลະแจ้งเตือนการระบาดของโรคและแมลงต่าง ๆ ในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อให้คนในชุมชนได้รับทราบ อีกทั้งนำข่าวสารต่าง ๆ ไปประชาสัมพันธ์ต่อในเวทีที่ประชุมศพก.และแปลงใหญ่ระดับอำเภอเพื่อเป็นการแจ้งเตือนเฝ้าระวังการระบาดของโรคแมลงต่าง ๆ หรือขอรายการต่าง ๆ ให้กับสมาชิกท่านอื่น ๆ คนในชุมชนรับทราบทั้งในช่องทาง Line และอื่น ๆ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร ของนายมานพ ทศพร ประธานศพก.เมืองกาญจนบุรี ที่มีองค์ความรู้เรื่องข้าว โดยขยายผลเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริงในการผลิตและบริหารจัดการทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หัวข้อองค์ความรู้ทางการเกษตรที่สามารถถ่ายทอดได้ เช่น การปลูกข้าว การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวจำหน่าย การแปรรูปข้าวสาร การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชข้าว การจัดการดินปุ๋ย โดยสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านได้หลายช่องทาง เช่น ศูนย์เรียนรู้ฯ การจัดทำแปลงสาธิตเวทีประชุม อบรมต่าง ๆ ที่มีปัจจัยความสำเร็จในการขยายผล จากการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และการติดตามและประเมินผลหลังการถ่ายทอดที่เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้เอง และสามารถเผยแพร่ได้อีกต่อหนึ่ง เช่น ปี ๒๕๖๐ นายดิวิติ ปิ่นแก้ว ได้มาศึกษาเรียนรู้การปลูกข้าวตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้น จนถึงเก็บเกี่ยวจากนายมานพ ทศพร และได้้นำพันธุ์ข้าวเริ่มต้นไปปลูก จนปัจจุบันสามารถมีอาชีพ มีรายได้ที่มั่นคงจากการทำนาและไม้ผลต่าง ๆ เป็น Smart Farmer ต้นแบบ ที่เปิดสวนเป็นจุดเรียนรู้ขึ้นมาอีกหนึ่งสถานที่ที่สามารถให้เกษตรกรมาต่อยอดขยายผลและประสบความสำเร็จกับการเรียนรู้จากตนเองได้และได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่นระดับจังหวัด สาขาไร่นาสวนผสม ปี ๒๕๖๗ ที่เป็นตัวการันตีความสำเร็จของการนำเอาองค์ความรู้ไปขยายผลได้ดี

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ เป็นอีกบทบาทที่นายมานพ ทศพร ประธานศพก.เมืองกาญจนบุรี ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เช่น เป็นคนประสานงานระหว่างหน่วยงานกระทรวงเกษตรกับเกษตรกรในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น เกษตร ประมง อ่างไร่ พัฒนาที่ดิน กรมวิชาการ กรมข้าว เป็นต้น

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. วางแผนงานในการบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ฯ ให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐและความต้องการของเกษตรกร

๒. กำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้และกิจกรรมในศูนย์

๓. เป็นตัวกลางช่วยประสานงานกับหน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน และเครือข่ายเกษตรกร

๔. สนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร และถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

๕. สนับสนุนให้ศูนย์ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน เป็นความภาคภูมิใจที่ได้เป็นหนึ่งในศพก. ที่ร่วมขับเคลื่อนงานการเกษตรในชุมชน ทำให้ศพก. ได้กลายเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร เป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิค และเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง ทำให้เกษตรกรมีการปรับตัวตามยุคสมัย ปรับพฤติกรรมกรทำเกษตรให้สามารถทำการเกษตรควบคู่กับการเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ได้เห็นความร่วมมือ การมี

ส่วนร่วม ทั้งจากภาคประชาชน หน่วยงานรัฐ และเครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่ ที่ร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

เป็นเกษตรกรผู้นำที่ได้รับความนับถือในหมู่บ้าน และไว้วางใจให้เป็นประธานศพก.อำเภอเมืองกาญจนบุรี และเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ที่คอยช่วยเหลือประสานงานส่งต่อปัญหาความเดือดร้อนของสมาชิกในหมู่บ้าน ทั้งด้านการเกษตรและอื่น ๆ ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ในฐานะเกษตรกรผู้นำ จะนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาปรับใช้กับที่แปลงของตนเองก่อน เพื่อให้เกษตรกรรายอื่นสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันได้ เมื่อเกษตรกรรายอื่นมีปัญหา ก็จะช่วยแนะนำและช่วยแก้ปัญหา โดยเฉพาะเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ที่อยากเรียนรู้เรื่องข้าว ตนจะคอยส่งเสริมให้คำแนะนำในการวางแผนการผลิต วิธีการเทคโนโลยีการผลิต การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว โดยเน้นการปลูกข้าวโดยใช้สารชีวภัณฑ์สลับกับการใช้เคมี เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

การทำงานเกษตรก็เหมือนกับการทำงานทดลองอย่างหนึ่งที่เรารู้ไปเรื่อย ๆ ไม่มีจุดสิ้นสุดเพราะการทำเกษตรก็คือการเรียนรู้ที่ไม่มีจุดสิ้นสุด เราต้องกล้าที่จะเปิดใจยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่ ๆ และรับฟังเด็กรุ่นใหม่ ๆ เพราะจะมีแนวคิดที่ต่างจากเราแต่สามารถที่จะเดินควบคู่กันไปได้

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นายมานพ ทศพร ประธานศพก.อำเภอเมืองกาญจนบุรี

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองกาญจนบุรี

เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

SWOT , ปฏิทินการผลิตพืช , บัตรคำ , การสัมภาษณ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ไม่มี -

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ
 ๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
 ในการดำเนินงานของ ศพก.

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย อำเภอเมืองกาญจนบุรี

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเมืองกาญจนบุรี

- 1.ศพก.เครือข่าย. ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลท่ามะขาม
2. ศพก.เครือข่าย. ศูนย์กลีกรธรรมชาติท่ามะขาม
3. ศพก.เครือข่าย. วิสาหกิจชุมชนผลิตดอกไม้แห้งจากธรรมชาติบ้านหนองสองตอน
4. ศพก.เครือข่าย. บ้านลำทหาร
5. ศพก.เครือข่าย. วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์เกษตร แปรรูปบ้านตอไม้แดง
6. ศพก.เครือข่าย. ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่บ้านหนองสามพราณ
- 7.ศพก.เครือข่าย. กลุ่มเลี้ยงผึ้งบ้านแก่งปลากด
- 8.ศพก.เครือข่าย.ศูนย์เรียนรู้บ้านช่องกะเหรี่ยง
- 9.ศพก.เครือข่าย. บ้านสวนกล้วยเกษตรอินทรีย์
- 10.ศพก.เครือข่าย. ฟาร์มมั่งมี
11. ศพก.เครือข่าย. โคกหนองนาโมเดลตำบลวังเย็น
- 12.ศพก.เครือข่าย.แปลงใหญ่ผู้เลี้ยงปลาเทโพกับกระชังแม่น้ำเมืองกาญจนบุรี
- 13.ศพก.เครือข่าย.วิสาหกิจชุมชนเกษตรกรุ่นใหม่จังหวัดกาญจนบุรี
- 14.ศพก.เครือข่าย.กลุ่มผู้ปลูกข้าวตำบลบ้านเก่า
- 15.ศพก.เครือข่าย.ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์(แพะเนื้อ)
- 16.ศพก.เครือข่าย.บ้านสวนพฤษณีวรรณ
- 17.ศพก.เครือข่าย.ไร่บัวจันทร์ ออกแกนิด ฟาร์ม
- 18.ศพก.เครือข่าย.วงศ์อแกนิด ฟาร์ม กาญจนบุรี
- 19.ศพก.เครือข่าย.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านตลิ่งแดง
- 20.ศพก.เครือข่าย.ศูนย์เรียนรู้การผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบครบวงจร
21. ศพก.เครือข่าย.ศูนย์เรียนรู้การผลิตไม้ผลตามมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย